

اثر پیش جوانه‌دار کردن و تاریخ برداشت بر عملکرد، کیفیت انباری و سلامت استاندارد سه رقم سیب زمینی

Effect of pre-sprouting and harvesting date on yield and some agronomical characteristics of three potato cultivars

ابراهیم فتائی^۱، سعید گندم کار^۲، مصطفی ولیزاده^۳، امیر اصلان حسین زاده^۴ و فروغ الدین زرگرزاده^۵

چکیده

این آزمایش با استفاده از طرح آزمایشی اسپلیت پلات فاکتوریل در سه تکرار در منطقه اردبیل در سال‌های زراعی ۷۵ - ۱۳۷۳ انجام گردید که در آن تاریخ‌های برداشت (فاکتور اصلی A) در پنج سطح از ۱۵ مرداد با فاصله‌های ۱۵ روز، تیمارهای پیش جوانه‌دار شده (B₁) و پیش جوانه‌دار نشده (B₂) در دو سطح و ارقام (C) آنولا (C₁)، دراکا (C₂) و کایزر (C₃) به صورت فاکتوریل (BC) به عنوان فاکتور فرعی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج تجزیه واریانس مرکب برای صفات مختلف نشان داد که بین تاریخ‌های برداشت از لحاظ صفت تعداد غده در بوته در سطح احتمال ۱٪ اختلاف معنی داری وجود داشت و بین سطوح فاکتور B (پیش جوانه‌دار) از لحاظ صفات عملکرد، تعداد ساقه در بوته، تاریخ سبزکرد، تاریخ گلدهی و تاریخ غده بستن اختلاف معنی داری در سطح احتمال ۱٪ وجود داشت که در مقایسه میانگین این فاکتور به روش دانکن، پیش جوانه‌دار کردن عملکرد بیشتر، تعداد ساقه در کپه کمتر و تاریخ‌های سبزکرد، گلدهی و غده بستن زودتر بود. بین ارقام برای کلیه صفات در سطح احتمال ۱٪ اختلاف معنی دار وجود داشت. عملکرد رقم دراکا با میانگین ۳۲/۱۳ تن در هکتار بیشترین و ارقام کایزر و آنولا به ترتیب با میانگین‌های ۲۹/۹۳ و ۲۹/۵۸ تن در هکتار در گروه بعدی قرار گرفتند. اثر متقابل ارقام و پیش جوانه‌دار کردن از لحاظ صفت عملکرد و تاریخ سبزکرد ۸۰٪ در سطح احتمال ۱٪ و از لحاظ صفت تعداد غده در کپه در سطح ۵٪ معنی دار بود که مبین واکنش متفاوت ارقام در پیش جوانه دار کردن می‌باشد، به طوری که ارقام کایزر و آنولا در اثر پیش جوانه دار کردن دارای افزایش عملکرد بود، در حالی که رقم دراکا با پیش جوانه دار کردن کاهش محصول داشت. محاسبه ضرایب همبستگی بین صفات با عملکرد نشان داد که بین تعداد غده در بوته، تعداد ساقه، تاریخ غده بستن، تاریخ سبزکرد و طول ساقه با عملکرد در سطح احتمال ۱٪ همبستگی مثبت و معنی دار وجود داشت. بر اساس نتایج حاصل، رقم دراکا با بیشترین عملکرد و کمترین افت انباری، علیرغم واکنش منفی به پیش جوانه دار شدن برای منطقه اردبیل مطلوب‌تر تشخیص داده شد.

واژه‌های کلیدی: سبب زمینی، پیش جوانه دار کردن، تاریخ برداشت و کیفیت انباری.

مقدمه

رویشگاه‌های مختلفی در اراضی هم سطح دریا تا اراضی با ارتفاع چهار هزار متر که دارای تفاوت‌هایی از نظر درجه

ارقام سیب زمینی (*Solanum tuberosum* L.) در

تاریخ دریافت: ۱۳۸۰/۳/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۳۷۸/۹/۲۰

۱- کارشناس تحقیقات و برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل (دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران)

۳- استاد دانشگاه تبریز

۲- کارشناس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گلستان

۵- عضو هیأت علمی دانشگاه محقق اردبیلی

۴- عضو هیأت علمی ایستگاه تحقیقات کشاورزی (آلاروق اردبیل)